

УДК 378.011.3-051:78]:784(043)

РЕПКО І. П.

кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри педагогіки,
психології, початкової освіти та освітнього
менеджменту, проректор з науково-педагогічної
роботи КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія»

(м. Харків, Україна);

КОБЗАР Ю.В.

викладач кафедри вокально-хорової підготовки вчителя
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

(м. Харків, Україна)

ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК СКЛАДОВОЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

На сучасному етапі розвитку системи вищої освіти питання формування фахової культури майбутніх вчителів у вищій педагогічній школі набуває особливого сенсу, на чому наголошено в Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Модернізація системи вищої освіти зумовлює нові вимоги до підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва, їх загальної й фахової культури, складовою якої є вокальна культура

Нові освітні завдання та реалізація тенденцій гуманізації освіти забезпечує, в першу чергу, вчитель. Тому рівень вокальної культури, як важливої складової у системі фахової освіти майбутнього вчителя музичного мистецтва, впливає на результативність освітнього процесу. Проте рівень фахової вокальної культури майбутніх учителів музичного мистецтва потребує удосконалення.

Проаналізувавши українські та зарубіжні наукові джерела можемо зробити висновок, що дослідженнями методики вокальної роботи займалися такі вчені: Д. Євтушенко, А. Зданович та інші; гігієну голосового апарату досліджували А. Єгоров, Ф. Заседателев, Д. Люш; особливості процесу підготовки майбутніх вчителів до вокальної діяльності вивчали І. Гадалова, О. Маруфенко, А. Мороз, Ю. Юцевич та інші.

У цілому ми погоджуємося з думкою науковців, які зазначали, що вокальна культура майбутніх вчителів музичного мистецтва визначається сукупністю вокальних знань і вмінь, сформованістю вокально-професійних та особистісних рис, розвиненістю духовного потенціалу, інтелектуальних, емоційних, естетичних, творчих вокальних здібностей, що зумовлюється світоглядними установками та орієнтирами, цінностями, життєвими прагненнями, з-поміж яких чільне місце відведено любові до співу [2].

Крім того, формування вокальної культури передбачає розвиток музичної ерудиції, знання теорії музики, історії музичного мистецтва, аналізу творів, уміння читати ноти з листа та співати за ними. Також важливо розвивати музичний слух, вміння сприймати та розрізняти звуки, ритм, мелодію.

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

З огляду на вищезазначене ми дійшли висновку, що вокальна культура – це система норм звуковидобування, чистого інтонування, правильного дихання, фонації, артикуляції, дикції, побудови фраз, емоційної насиченості співу, сценічного образу, знання про розвиток та функціонування голосового апарату, яка досягається внаслідок систематичних спеціальних навчальних та репетиційних занять.

Системний підхід до формування вокальної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва передбачає врахування комплексності цього процесу, що включає не лише навчання техніки співу, а й розвиток музичної ерудиції, музичного слуху, емоційної та естетичної культури.

Підготовка майбутніх вчителів музичного мистецтва є складною педагогічною системою, яка забезпечує підготовку широкопрофільних фахівців, які мають знання про музику та спів, так і педагогічні знання про методику викладання, організацію освітнього процесу, психологію та педагогічну комунікацію.

У цьому контексті важливо забезпечити належний рівень педагогічної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва, що дозволить їм ефективно організовувати освітній процес та впроваджувати інноваційні методики роботи з учнями.

Отже, системний підхід до формування вокальної культури передбачає комплексне набуття фахових та педагогічних знань, використання сучасних технологій та практичного досвіду, що дозволить створити належні умови для розвитку їх вокальних навичок та загальної культури.

Формувати вокальну культуру можна за допомогою засобів та прийомів, які впливають на бажання підвищувати свою вокальну культуру: постановка голосу; вокальна техніка; процес голосоутворення; підвищення художньо-естетичних потреб; залучення здобувачів освіти до цінностей культури, глибоке розуміння спадщини минулого та сьогодення.

Під час фахової підготовки майбутні вчителі музичного мистецтва повинні брати участь у вокальних колективах, хорах, оперних постановках, концертах, що дозволить їм набути практичного досвіду та вдосконалювати свої вокальні навички. Також важливо забезпечити доступ до сучасних технологій (аудіоредактор «Acid Music Studio», цифровий аудіоредактор «Sound Forge», віртуальна студія «Cakewalk Pro Audio», віртуальні синтезатори, звукові редактори «WaveLab»), які дозволяють записувати та аналізувати вокальну діяльність, що допоможе виявити помилки та вдосконалити техніку співу.

Отже, формування вокальної культури у майбутніх вчителів музичного мистецтва є важливим елементом фахової підготовки, який дозволяє розвивати вокальні навички, загальну культуру, творчість та естетичний смак.

Викладене вище дозволяє нам стверджувати, що у формуванні вокальної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва вокально-виконавські навички та уміння займають особливе місце, адже вона спрямована вирішувати

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

завдання його майбутньої педагогічної діяльності, вокальної майстерності, фахових якостей для забезпечення його педагогічної діяльності.

Література:

1. Дмитрієв Л. Основи вокальної методики. М.: Музика, 2007 р. 55 с.
2. Овчаренко Н. Особистісно орієнтована професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2014. Вип. 12. С. 60–64.
3. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки [електронний ресурс] розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р.

УДК 159.923.2:37.018.1-043.2

РОМАН Р.Ю.,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ВПЛИВУ БАТЬКІВ

Молодший шкільний вік є найвідповідальнішим етапом шкільного дитинства. Вступ до школи привносить у життя дитини великі зміни, серед яких важливу роль відіграє зміна соціального середовища та взаємовідносин з оточуючими дорослими та однолітками. Відповідно, істотно змінюються дитячо-батьківські відносини – дитина стала школярем, у неї з'являються нові обов'язки, зумовлені новою позицією школяра.

Розвиток і виховання особистості в батьківській сім'ї відбувається у трьох площинах: соціальній (композиція і структура сім'ї), власне психологічній (індивідуальні та психофізіологічні особливості всіх членів сім'ї, їхні психологічні потреби й проблеми) і соціально-психологічній (стосунки між поколіннями та всередині них). На основі вищезазначеного Г. Федоришин виокремлює чинники сімейного виховання. До них авторка відносить композицію і структуру сім'ї. Композицію дослідниця розуміє як сукупність характеристик членів сім'ї, важливих з погляду її аналізу як цілого (чисельність, географічні, демографічні, тендерні ознаки, національність, релігійна й етнічна приналежність і соціальний статус її членів). Саме композиція сім'ї дає можливість дослідження процесу виховання в соціокультурному контексті. Г. Федоришин акцентує увагу на тому, що аналізуючи структуру конкретної сім'ї, необхідно вивчити склад сім'ї; зупинитися по чергово на різних рівнях системи (вся сім'я в цілому, підсистема подружжя, підсистема батьків, дитяча підсистема, індивідуальні підсистеми), описати структуру сім'ї з погляду її основних параметрів (згуртованість, ієрархія, гнучкість, рольова структура сім'ї, зовнішні та внутрішні кордони); оцінити характер структурних проблем (коаліції між поколіннями, реверсія ієрархії, тип незбалансованості сімейної структури) [2, с.15].

Повертаючись до аналізу соціально-психологічних чинників сімейного виховання, Г. Федоришин відзначає стиль виховання в сім'ї, тобто